

VALSTYBINĖ VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS TARNYBA

VALSTYBINĖS VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS TARNYBOS KOMISIJA

NUTARIMAS

**BYLOJE DĖL UAB „BALTIJOS MINERALINIŲ VANDENŲ KOMPANIJA“
LIETUVOS RESPUBLIKOS REKLAMOS ĮSTATYMO PAŽEIDIMO**

2016-08-11 Nr. 12R-84

Vilnius

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, susidedanti iš Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos Direktoriaus pavaduotojos Neringos Baronienės (Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisijos pirmininkė), Nesąžiningos komercinės veiklos ir reklamos skyriaus vedėjos Mildos Deimantės bei Teisės skyriaus vedėjos Audronės Kaušylienės,

vadovaudamasi Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 3 punktu, bylų nagrinėjimo posėdyje išnagrinėjo bylą pagal Telšių valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (toliau - Tarnyba) 2016-06-15 Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimo protokolą Nr. 63RĮP-4 (toliau – Protokolas) dėl UAB „Baltijos mineralinių vandenų kompanija“ (įmonės kodas 141763534, registruotas buveinės adresas Mažeikių g. 4, Telšiai) reklamos naudojimo reikalavimų nesilaikymo.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija n u s t a t o

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba 2016-06-20 gavo Tarnybos 2016-06-17 raštu Nr. 63S-(63.5)-318 persiūtą Protokolą Nr. 63RĮP-4 dėl UAB „Baltijos mineralinių vandenų kompanija“ reklamos naudojimo reikalavimų nesilaikymo.

Tarnyba protokole nustatė, kad UAB „Baltijos mineralinių vandenų kompanija“, interneto tinklalapyje www.tiche.lt reklamuodama natūralų mineralinį vandenį „Tichė“, naudoja teiginius, kuriais nurodoma ir užsimenama apie žmogaus ligų gydymo ir profilaktines savybes, kai tokios informacijos pateikimas neatitinka teisės aktuose nustatytų reikalavimų bei šalia reklamos nepateikia privalomo pateikti teiginio apie įvairios ir subalansuotos mitybos bei sveiko gyvenimo būdo svarbą.

Tarnyba protokole nustatė, kad minėta reklama buvo skleidžiama interneto tinklalapyje www.tiche.lt. Tikslus reklamos sklaidos laikotarpis interneto tinklalapiuose protokole nenustatytas, nurodyta, kad minėta reklama užfiksuota 2016-04-13.

Tarnyba Protokole nustatė, kad UAB „Baltijos mineralinių vandenų kompanija“, reklamuodama natūralų mineralinį vandenį „Tichė“, naudojo teiginius:

- *kuriais nurodoma ir užsimenama apie ligų ir jų simptomų gydomąsias savybes:*

„Puikus TICHĖ vandenyje esančių mineralų balansas ir burbuliukai atgaivins bei padės virškinimui“; „<...> gazuotas mineralinis vanduo gali pagerinti virškinimą <...>“.

- *kurie neatitinka teiginių, įtrauktų į Leidžiamų vartoti teiginių apie sveikumą sąrašo formuluočių:*

„Magnis (Mg) pagerins tavo raumenukų darbą“.

- *kuriais nurodoma į bendro pobūdžio, nekonkrečių naudą sveikatai ar su sveikata susijusiai gerai savijautai, nepateikiant konkretaus teiginio apie sveikatingumą, kuris yra įtrauktas į Europos Komisijos rengiamą/ koordinuojamą Bendrijos registrą:*

„Kalcis (Ca) pasirūpins, kad dantukai būtų sveiki, o kaulai tvirti tvirti“; „Natūraliai talkina norintiems įgyti tinkamą sportinę formą“.

- kuriais teigiama, kad natūralus mineralinis vanduo „Tichė“ tinkamas kūdikių maistui, nors neatitinka natūralaus mineralinio vandens požymiui „Tinka kūdikių maisto gamybai“ nustatytų kriterijų, pagrįstų cheminės vandens analizės rezultatais – „3,5-10 kg svorio mažymiui 100mg/l“.

Tarnyba Protokole nustatė, kad UAB „Baltijos mineralinių vandenų kompanija“ pateikė informaciją, kuri neatitinka: 2002 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 178/2002, nustatančio maistui skirtų teisės aktų bendruosius principus ir reikalavimus, įsteigiančio Europos maisto saugos tarnybą ir nustatančio su maisto saugos klausimais susijusias procedūras (OL 2004 m. specialusis leidimas, 15 skyrius, 6 tomas, p. 463), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 652/2014 (OL 2014 L 189, p.1), 16 straipsnio, 2006 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1924/2006 dėl teiginių apie maisto produktų maistingumą ir sveikatingumą (OL 2006 L 404, p. 9) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2012 m. lapkričio 8 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 1047/2012 (OL 2012 L 310, p.36), 3 straipsnio a dalies, 5 straipsnio 1 dalies d punkto, 10 straipsnio 1 dalies, 2 dalies a punkto ir 3 dalies, 13 straipsnio 3 dalies, 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1169/2011 dėl informacijos apie maistą teikimo vartotojams, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1924/2006 ir (EB) Nr. 1925/2006 bei kuriuo panaikinami Komisijos direktyva 87/250/EEB, Tarybos direktyva 90/496/EEB, Komisijos direktyva 1999/10/EB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/13/EB, Komisijos direktyvos 2002/67/EB ir 2008/5/EB bei Komisijos reglamentas (EB) Nr. 608/2004 (OL 2011 L 304, p. 18), 7 straipsnio 1 dalies b punkto, 3 dalies ir 4 dalies a punkto, Lietuvos Respublikos maisto įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 2 punkto, Lietuvos higienos normos HN 28:2003 „Natūralaus mineralinio vandens ir šaltinio vandens naudojimo ir pateikimo į rinką reikalavimai“, patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. gruodžio 23 d. Įsakymu Nr. V-758 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 28:2003 „Natūralaus mineralinio vandens ir šaltinio vandens naudojimo ir pateikimo į rinką reikalavimai“ patvirtinimo“ 3 priedo reikalavimų, ir tuo pažeidė Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatas.

Tarnyba protokole nurodė, kad UAB „Baltijos mineralinių vandenų kompanija“ Lietuvos Respublikos reklamos įstatymą pažeidė pirmą kartą. Protokole nustatytos lengvinančios aplinkybės – bendrovė bendradarbiavo, ėmėsi veiksmų šalinant Reklamos įstatymo nuostatų pažeidimus.

UAB „Baltijos mineralinių vandenų kompanija“ protokole nurodė, kad visi protokole minėti pažeidimai šiuo metu yra pašalinti, dėl pažeidimo bendrovė gailisi.

2016-05-03 Tarnybai pateiktame paaiškinime UAB „Baltijos mineralinių vandenų kompanija“ nurodė, kad bendrovė sutinka, jog pažeidė Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punktą, kadangi teiginius pateikė savo nuožiūra, remiantis turimais gydytojų straipsniais, bet ne atliktais ir patvirtintais klinikiniais tyrimais. Bendrovė nurodė, kad minėtos reklamos skleidimą nutraukė 2016-04-14, iš karto po to, kai sužinojo apie neteisingą reklamos teiginių vartojimą. Bendrovė nurodė, kad ateityje pažeidimai nepasikartos.

2016-07-27 Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba gavo UAB „Baltijos mineralinių vandenų kompanija“ raštą, kuriame bendrovė nurodė, kad sutinka ir gailisi, jog interneto tinklalapyje www.tiche.lt reklamuodama natūralų mineralinį vandenį „Tichė“ vartojo neteisingus teiginius, kurių skleidimą nutraukė 2016-04-14, iš karto po to, kai sužinojo apie tai, jog jie yra neteisingi bei nepatvirtinti.

Ištyrusi bylos aplinkybes, pateiktus rašytinius įrodymus, Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija k o n s t a t u o j a

1. Dėl nagrinėjamos informacijos pripažinimo reklama

Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 2 straipsnio 8 dalyje nustatyta, kad reklama – bet kokia forma ir bet kokiomis priemonėmis skleidžiama informacija, susijusi su asmens ūkine

komercine, finansine ar profesine veikla, skatinanti įsigyti prekių ar naudotis paslaugomis, įskaitant nekilnojamojo turto įsigijimą, turtinių teisių ir įsipareigojimų perėmimą.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2005-09-29 nutarime „Dėl Lietuvos Respublikos Farmacinės veiklos įstatymo 17 straipsnio (2002-06-04 redakcija) 4 dalies atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ pažymėjo, kad „prekių ar paslaugų reklama – nesvarbu, ar ši veikla yra atlygintina, ar ne – visuomet yra tiesiogiai arba netiesiogiai siekiama skatinti naudoti tam tikras prekes ar naudotis tam tikromis paslaugomis“.

Atkreiptinas dėmesys, jog reklamos požymis, išskiriantis reklamą iš kitų informacijos rūšių, yra siekis daryti asmenims poveikį jiems renkantis naudotis tam tikromis paslaugomis, skatinti juos elgtis tam tikru būdu. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2005-09-29 bylos Nr. 15/02 nutarime nurodė, kad „įstatymuose pateikiami nevienodi reklamos apibrėžimai. Tačiau visuose minėtuose teisės aktuose nurodomas svarbiausias reklamos požymis – reklama yra informacija, kuria siekiama padėti parduoti arba skatinti įsigyti prekes ar naudotis paslaugomis.“ Įstatymuose bei suformuotoje teismų praktikoje kaip esminis reklamos požymis, išskiriantis ją iš kitos informacijos, yra įtvirtintas specialus jos tikslas - daryti įtaką ekonominei elgsenai.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, jog siekiant nustatyti, ar informacija gali būti vertinama kaip reklama, turi būti konstatuotas skatinimo tikslas, t.y. turi būti nustatyta, kad ši informacija yra ar gali būti reikšminga vartotojui, priimant sprendimą dėl produkto įsigijimo, ir tokiu būdu ja siekiama daryti įtaką ekonominei elgsenai, skatinant jį naudotis tam tikromis prekėmis ar paslaugomis ar atsisakyti tam tikrų prekių (paslaugų) naudojimo.

Taigi, įstatymuose bei teismų praktikoje suformuoti du esminiai reklamos požymiai: 1) informacija turi būti susijusi su asmens ūkine komercine, finansine ar profesine veikla, 2) pateikiama informacija turi skatinti įsigyti prekių ar naudotis teikiamomis paslaugomis. Iš byloje pateiktos informacijos matyti, kad UAB „Baltijos mineralinių vandenų kompanija“ natūralaus mineralinio vandens „Tichė“ reklama, kuri buvo skleidžiama interneto tinklalapyje www.tiche.lt, yra susijusi su UAB „Baltijos mineralinių vandenų kompanija“ vykdoma veikla ir skatina vartotojus įsigyti minėtus bendrovės produktus, taigi atitinka Lietuvos Respublikos reklamos įstatyme įtvirtintą reklamos sąvoką.

2. Dėl UAB „Baltijos mineralinių vandenų kompanija“ skleistos reklamos atitikties Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto reikalavimams

Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatyta, kad reklamoje draudžiama nurodyti ar užsiminti apie tas maisto savybes, kurių jis neturi, taip pat apie žmogaus ligų gydymo ar profilaktines savybes ir kitas savybes, jeigu tokios informacijos pateikimas neatitinka teisės aktuose nustatytų reikalavimų.

Pažymėtina, kad kiekvienas vartotojas yra suinteresuotas gauti teisingą informaciją apie ketinamų įsigyti produktų savybes. Jei atitinkama informacija netiksli, tai gali iškreipti vidutinio vartotojo elgesį siūlomo produkto atžvilgiu. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2005-11-17 nutartyje (adm. b. Nr. A1-931/2005) konstatavo, kad „vidutinio (paprasto) vartotojo ekonominis elgesys paprastai siejamas su bendru įspūdžiu apie prekę (jos pakuotę, prekės ženklas, bendro pobūdžio informacija apie prekės savybes, prekės kaina), neanalizuojant kiekvienos detalės. Šis principas taikytinas ir prekės reklamai“. Taigi ir UAB „Baltijos mineralinių vandenų kompanija“ natūralaus mineralinio vandens „Tichė“ reklama turėtų būti vertinama pagal vidutinio vartotojo suvokimą, kuris, skaitydamas minėtų maisto produktų reklaminius teiginius, neatskiria teiginių apie produkto savybes ir vertina šią reklamą kaip visumą. Vidutinis vartotojas, perskaitęs UAB „Baltijos mineralinių vandenų kompanija“ minėto natūralaus mineralinio vandens „Tichė“ reklamą, galėjo nepagrįstai susidaryti įspūdį, kad šis vanduo pasižymi ligų gydymo, profilaktinėmis ir kitomis savybėmis, kurių neturi, ir dėl šios priežasties būti suklaidintas.

UAB „Baltijos mineralinių vandenų kompanija“, reklamuodama natūralų mineralinį vandenį „Tichė“, naudojo teiginius:

- kuriais nurodoma ir užsimenama apie ligų ir jų simptomų gydomasias savybes:

„Puikus TICHĖ vandenyje esančių mineralų balansas ir burbuliukai atgaivins bei padės virškinimui“; „<...> gazuotas mineralinis vanduo gali pagerinti virškinimą <...>“.

- *kurie neatitinka teiginių, įtrauktų į Leidžiamų vartoti teiginių apie sveikumą sąrašo formuluočių:*

„Magnis (Mg) pagerins tavo raumenukų darbą“.

- *kuriomis nurodoma į bendro pobūdžio, nekonkrečių naudą sveikatai ar su sveikata susijusiai gerai savijautai, nepateikiant konkretaus teiginio apie sveikatingumą, kuris yra įtrauktas į Europos Komisijos rengiamą/ koordinuojamą Bendrijos registrą:*

„Kalcis (Ca) pasirūpins, kad dantukai būtų sveiki, o kaulai tvirti tvirti“; „Natūraliai talkina norintiems įgyti tinkamą sportinę formą“.

- *kuriomis teigiama, kad natūralus mineralinis vanduo „Tichė“ tinkamas kūdikių maistui, nors neatitinka natūralaus mineralinio vandens požymiui „Tinka kūdikių maisto gamybai“ nustatyty kriterijų, pagrįstų cheminės vandens analizės rezultatais – „3,5-10 kg svorio mažymui 100mg/l“.*

Šalia aukščiau minimų teiginių nepateikiamas privalomas pateikti teiginys apie įvairios ir subalansuotos mitybos bei sveiko gyvenimo būdo svarbą.

Kaip minėta aukščiau, UAB „Baltijos mineralinių vandenų kompanija“ interneto tinklalapyje www.tiche.lt pateikiama informacija apie minėtą natūralų mineralinį vandenį galėjo nepagrįstai sudaryti įspūdį, kad jis padės nuo aukščiau minėtų sveikatos sutrikimų ir turės profilaktinį poveikį organizmui. Atsižvelgiant į tai, teigtina, jog reklamoje pateikta informacija galėjo daryti poveikį vartotojų ekonominiam elgesiui, t.y. paskatinti vartotojus įsigyti UAB „Baltijos mineralinių vandenų kompanija“ reklamuojamą natūralų mineralinį vandenį „Tichė“.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, jog UAB „Baltijos mineralinių vandenų kompanija“ natūralus mineralinis vanduo „Tichė“ nėra vaistinis preparatas, todėl jis negali būti reklamuojamas nurodant vaistinio preparato savybes. Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, kad vaistiniams preparatams taikomi reikalavimai yra nustatyti Lietuvos Respublikos farmacijos įstatyme. Šio įstatymo 2 straipsnio 50 dalis nustato, kad vaistas (vaistinis preparatas) – tai vaistinė medžiaga arba jų derinys, pagaminti ir teikiami vartoti, kadangi atitinka bent vieną šių kriterijų: 1) pasižymi savybėmis, dėl kurių tinka žmogaus ligoms gydyti arba jų profilaktikai; 2) dėl farmakologinio, imuninio ar metabolinio poveikio gali būti vartojamas ar skiriamas atkurti, koreguoti ar modifikuoti žmogaus fiziologines funkcijas arba diagnozuoti žmogaus ligas.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos maisto įstatymo 5 straipsniu, vartotojams turi būti teikiama teisinga informacija apie maistą. Informacijai, įskaitant reklamą, kuri laikytina savita informacijos rūšimi ir paprastai vadinama komercine informacija, taikomas tiesos reikalavimas. Vartotojas privalo gauti teisingą informaciją apie maisto produktus bei maisto papildus, kuria remdamasis galėtų priimti sprendimus dėl maisto produktų bei maisto papildų pasirinkimo rinkoje ir jų vartojimo.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, jog UAB „Baltijos mineralinių vandenų kompanija“, reklamuodama natūralų mineralinį vandenį „Tichė“, vartojo teiginius, kuriais nurodė ir užsiminė apie tas produkto savybes, kurių jis neturi, taip pat apie žmogaus ligų gydymo ar profilaktines savybes ir kitas savybes, o tai neatitiko aukščiau išdėstytų teisės aktų reikalavimų.

Tuo UAB „Baltijos mineralinių vandenų kompanija“ pažeidė Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatas.

3. Dėl UAB „Baltijos mineralinių vandenų kompanija“ taikytinų sankcijų

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 24 straipsnio 5 dalimi, skiriamos baudos dydis nustatomas pagal mažiausios ir didžiausios baudos vidurkį ir atsižvelgiant į šio straipsnio 7 ir 8 dalyse nustatytas atsakomybę lengvinančias ir sunkinančias aplinkybes, pažeidimo pobūdį, pažeidimo trukmę ir mastą.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo pobūdį, atsižvelgė į tai, kad UAB „Baltijos mineralinių vandenų kompanija“ teisės aktus pažeidžiančią reklamą skleidė apie 1 produktą.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo pobūdį, atsižvelgė ir į tai, jog skleista minėto produkto reklama galėjo būti aktuali asmenims, turintiems virškinimo sutrikimų bei asmenims, auginantiems mažus vaikus.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo mastą, atsižvelgė į tai, kad UAB „Baltijos mineralinių vandenų kompanija“ minėto produkto reklama buvo interneto tinklalapyje www.tiche.lt, taigi pasiekiami ne regioniniu, o nacionaliniu mastu. Atsižvelgta į tai, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2011-08-11 nutartimi Nr. A492-2642/2011 konstatavo, jog informacija internete yra prieinama žymiai didesnei daliai vartotojų negu spausdintuose leidiniuose, todėl pažeidimo mastas turi būti vertinamas kaip didelis.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo trukmę, atsižvelgė į tai, kad UAB „Baltijos mineralinių vandenų kompanija“ skleidžiamą produkto reklamą, kuri neatitinka Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo nuostatų, Tarnyba užfiksavo 2016-04-07, o tyrimo medžiagoje nustatyta, jog reklama buvo pašalinta 2016-04-14.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija lengvinančia aplinkybe laiko tai, kad UAB „Bio sala“ bendradarbiavo, teikė prašomus pateikti dokumentus.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija sunkinančių aplinkybių nenustatė.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 24 straipsnio 1, 5 bei 7 dalimis, n u t a r i a

už Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto pažeidimą skirti UAB „Baltijos mineralinių vandenų kompanija“ 289 (dviejų šimtų aštuoniasdešimt devynių) eurų baudą.

Nutarimas per 30 kalendorinių dienų nuo nutarimo priėmimo dienos gali būti apskųstas teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Kreipimasis į teismą nesustabdo nutarimo vykdymo, jeigu teismas nenustato kitaip.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisijos paskirta bauda ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo nutarimo dėl baudos paskyrimo priėmimo dienos turi būti sumokėta į Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą Nr. LT24 7300 0101 1239 4300, esančią banke „Swedbank“, AB (banko kodas 73000, SWIFT kodas HABALT22, lėšų gavėjas Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, įmonės kodas 188659752), kodų sąrašo „Kitos baudos“ skyriaus „Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos skirtos baudos 6780“ eilutę.

Direktorius pavaduotoja,
pavadojanti Valstybinės vartotojų teisių
apsaugos tarnybos direktorių

Neringa Baronienė